

بهره برداری آمریکا از مناقشه قره باغ با به چالش کشیدن روسیه

مشاور وزیر خارجه آمریکا حضور نظامی روسیه در منطقه قره باغ را "بی‌ثبات کننده" دانست و از قصد واشنگتن برای گفت‌وگو با باکو و ایروان خبر داد، در حالی که تلاش قبلی آمریکا برای حل مناقشه قره باغ کاملاً شکست خورد.

به گزارش آران نیوز به نقل از خبرگزاری تسنیم، روزنامه «نیواویسیمایا گازیتا»، چاپ مسکو در تحلیلی نوشته است: «کلارک کوپر» مشاور وزیر امور خارجه آمریکا در امور سیاسی - نظامی، حضور نیروهای مسلح روسیه در منطقه مورد مناقشه ارمنستان و آذربایجان را بی‌ثبات کننده ارزیابی کرد؛ این سخنان حاکی از آن است که واشنگتن تمایل دارد تا نقش فعال تری در حل و فصل مناقشه قره باغ داشته باشد، ولی امکانات آمریکا در این زمینه محدود است.

این نخستین بار است که وزارت امور خارجه اقدامات روسیه در منطقه قره باغ را مورد انتقاد قرار داده است. کوپر در یک کنفرانس مطبوعاتی یادآور شد: «در جایی که حضور نظامی فدراسیون روسیه وجود داشته باشد، خطر بی‌ثباتی و البته یک چالش برای همه کشورهای منطقه و تمامی طرفین درگیر افزایش خواهد یافت»؛ منظور این دیپلمات آمریکایی، منطقه قره باغ بود؛ جایی که نیروهای حافظ صلح روسی در آن مستقر هستند.

این در حالی است که وی درباره جایگزینی روسیه صحبتی نکرد. در ماه اکتبر، طی تلاش ناموفق کاخ سفید برای دستیابی به آتش بس در منطقه قره باغ، آمریکایی‌ها از نظریه استقرار نیروهای حافظ صلح از کشورهای اروپایی که درگیر این مناقشه نیستند، به ویژه از سوئد، در این منطقه دفاع کردند. اکنون کوپر خود را به اظهارنظر درباره اینکه ایالات متحده طرفدار ادامه گفت‌وگوها در چارچوب گروه مینسک سازمان امنیت و همکاری اروپاست، محدود کرد.

ضمناً، "الهام علی اف" رئیس جمهوری آذربایجان در واقع این قالب حل و فصل را رد کرده است. وی به تازگی در دیدار با هیئتی، متشکل از رؤسای مشترک گروه مینسک سازمان امنیت و همکاری اروپا از ایالات متحده و فرانسه و همچنین میخائیل بوچارنیکوف، سفیر روسیه در جمهوری آذربایجان، با سردی با آنها برخورد کرد و گفت: «من گروه مینسک را برای ملاقات دعوت نکردم؛ فعالیت این گروه در حل و فصل مناقشه قره باغ "بی‌اثر" بود.

از نظر وی، وضعیت اکنون به این شکل است که ارمنستان کاپیتولاسیون را امضا کرده و در نتیجه، مناقشه دیگر حل شده و نقش گروه مینسک به عنوان واسطه در روند صلح به پایان رسیده است.

سخنان کلارک کوپر را همچنین می‌توان به عنوان تأیید این نکته ارزیابی کرد که ایالات متحده، علی‌رغم شکست آشکار، قصد ندارد فعالیت‌های خود را در منطقه قفقاز محدود کند. اگر بخواهیم دقیق‌تر بگوییم، سخنان مشاور وزیر امور خارجه، در واقع مواضع دولت در حال خارج شدن از کاخ سفید را بیان می‌کند. کوپر در تمام دوران فعالیت دیپلماتیک خود، ارتباط بسیار نزدیکی با حزب جمهوری خواه داشته است. وی پیش از این یکی از مقامات برجسته مسئول در عرصه سیاست ایالات متحده در منطقه خاورمیانه بود.

برای روسیه تنها مواضع دو طرف مناقشه - ارمنستان و آذربایجان اهمیت دارد

این روزنامه در ادامه یادآور شد، خط مشی دولت جوزف بایدن درخصوص مناقشه قره باغ هنوز مشخص نیست. در بحبوحه درگیری‌ها، او خود اظهاراتی درباره این درگیری داشت که بیشتر جنبه انتخاباتی بود. بایدن از ترامپ به دلیل قول بی‌پروا برای دستیابی سریع به آتش بس در منطقه انتقاد کرد.

بایدن در سخنان خود روسیه و ترکیه را به "دامن زدن به درگیری‌ها" متهم کرد؛ با این حال، هیچ راه حلی برای حل اختلافات باکو و ایروان ارائه نداد. تقابل ارمنستان و آذربایجان مشخصاً از مهمترین موضوعات مبارزات انتخاباتی وی نبوده است.

میزان آمادگی ایالات متحده برای ادامه خط مشی دولت ترامپ در حل و فصل مناقشه قره باغ می‌توانست روز پنجشنبه مشخص شود؛ در این روز قرار بود نشستی بین وزیر امور خارجه مایکل پامپئو و آنتونی بلینکن - که بایدن به عنوان سرپرست وزارت امور خارجه در دولت خود انتخاب کرده - برگزار شود؛ ولی این جلسه برگزار نشد. پامپئو به دلیل تماس با شخصی آلوده به ویروس کرونا مجبور شد در قرنطینه قرار بگیرد.

با وجود این، در این خصوص توضیح دیگری نیز منتفی نیست: ترامپ و تیمش هنوز مشروعیت پیروزی بایدن در انتخابات ریاست جمهوری را به رسمیت نمی‌شناسند و تلاش می‌کنند تا آنجا که ممکن است، انتقال امور به دولت جدید در حال ظهور کاخ سفید را به تأخیر بیندازند.

از سوی دیگر، حضور نظامی روسیه در منطقه که به عقیده کلارک کوپر "بی‌ثبات کننده" است، به زودی افزایش خواهد یافت. دفتر مطبوعاتی وزارت دفاع ارمنستان گزارش داد که مرزبانان روسی به زودی در مرزهای ارمنستان و آذربایجان مستقر خواهند شد؛ تا بدین ترتیب، مطابق توافق سه جانبه، ارتباطات حمل و نقلی بین منطقه نخچوان آذربایجان و سایر کشورها برقرار شود.

ولادیمیر پوتین در کنفرانس مطبوعاتی بزرگ خود در روز پنجشنبه نیز تأیید کرد که تعداد نیروهای حافظ صلح روسی در منطقه قره باغ افزایش خواهد یافت، البته رئیس جمهوری روسیه یادآور شد که برای این منظور رضایت دو طرف ارمنستانی و آذربایجانی لازم است.